

ข่าวเดือนการระบาดศัตรูพืชประจำสัปดาห์

กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร

ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑๐๘ ประจำวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๐

โรคริโคนเน่า – หัวเน่ามันสำปะหลัง

เดือนเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในทุกภาคของประเทศไทย โดยเฉพาะจังหวัดที่เคยมีประวัติการระบาดในพื้นที่มาก่อน เนื่องจากขณะนี้ในหลายพื้นที่ยังคงมีฝนตกอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีน้ำท่วมขัง และดินมีการระบายน้ำไม่ดี ซึ่งสภาพแวดล้อมดังกล่าวเหมาะต่อการเกิดโรคริโคนเน่า – หัวเน่ามันสำปะหลัง ดังนั้น ขอให้เกษตรกรสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ เพื่อติดตามสถานการณ์ปัญหาโรคริโคนเน่า – หัวเน่ามันสำปะหลัง และประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรใช้สารป้องกันและกำจัดเชื้อรา หรือใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาแช่ท่อนพันธุ์ก่อนปลูก

เชื้อสาเหตุ : เชื้อรา *Phytophthora* spp.

ลักษณะอาการ

ลักษณะอาการที่สามารถมองเห็นได้จากความผิดปกติของต้นมันสำปะหลัง ส่วนที่อยู่เหนือดิน จะพบว่า ใบมันสำปะหลังแสดงอาการเหี่ยวเหลือง (มันสำปะหลังเบอร์ ๘๘ แสดงอาการชัดเจน) โคนต้นแสดงอาการเน่าเป็นสีน้ำตาลหรือดำ หรือมันสำปะหลังบางพันธุ์โคนต้นมีการสร้างรากค้าชู (Adventitious root) ขึ้นตรงรอยแตกของโคนต้น (มันสำปะหลังเบอร์ ๘๘ แสดงอาการชัดเจน) และเมื่อถอนขึ้นมาหัวมันสำปะหลังแสดงอาการเน่า ถ้าผ่าหรือหักหัวมันสำปะหลังดูจะเห็นภายในเป็นสีน้ำตาล ในมันสำปะหลังบางพันธุ์มีการเน่าที่โคนและส่วนของหัวที่อยู่ใต้ดิน โดยที่ส่วนของลำต้นและใบยังคงมีลักษณะปกติ หรือบางพันธุ์แสดงอาการรุนแรงยืนต้นตายหรือเน่าตาย ดังนั้น การสำรวจจึงมีความจำเป็นต้องเดินสำรวจในแปลงและถอนต้นมันสำปะหลังขึ้นมาเพื่อดูลักษณะอาการ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องรวดเร็วก่อนเกิดการระบาดรุนแรง

กรมส่งเสริมการเกษตร แนะนำวิธีการป้องกันกำจัด ดังนี้

๑. ก่อนการปลูก เก็บเศษหญ้า หรือเศษซากมันสำปะหลังเผาทำลายทิ้ง ทำความสะอาดเครื่องจักรกลการเกษตร ควรมีการไถตากดินอย่างน้อย ๒ สัปดาห์ แช่ท่อนพันธุ์ด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อราเมทาแล็คซิล อัตรา ๒๐ - ๔๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร รวมถึงการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาไปหว่านในช่วงการเตรียมดินก่อนปลูก

๒. แปลงปลูกควรมีการยกร่องสูง หรือในบริเวณที่มีน้ำท่วมขังให้ทำร่องเพื่อระบายน้ำออกจากแปลง

๓. สักรวแปลงอย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง ถ้าในช่วงฝนชุกควรตรวจแปลงทุกวัน หากพบการระบาดของหูดถอนต้นที่แสดงอาการไปเผาทำลาย จากนั้นบริเวณที่แสดงอาการและโดยรอบห่างออกไปประมาณ ๑ เมตร ให้หว่านปูนขาว หรือโรยเชื้อราไตรโคเดอร์มาบริเวณรอบโคนต้นที่หูดออก หรือกรณีระบาดรุนแรงมากใช้สารเคมีฟอสฟิทธิล อลูมิเนียม อัตรา ๕๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ราวต้นละ ๓๐๐ ซีซี หรือพ่นอัตรา ๑๕๐ กรัมต่อไร่

๔. หลังการระบาดผ่านไปแล้ว เมื่อเริ่มการเพาะปลูกในฤดูกาลใหม่ แปลงที่เคยระบาดน้อยหรือปานกลางควรเลื่อนฤดูปลูก เป็นช่วงปลายฤดูฝนเพื่อให้ผลผลิตออกในฤดูแล้ง เลือกใช้พันธุ์ให้เหมาะกับพื้นที่ กำจัดซากพืชออกให้หมด ไถระเบิดดินดานและตากดิน หว่านปูนขาวเพื่อปรับสภาพดิน และแช่ท่อนพันธุ์ด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อราก่อนปลูก

*** ถ้าแปลงที่เคยปลูกเสียหายมากกว่าครึ่งหรือมากกว่าร้อยละ ๕๐ ต้องเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่น เช่น อ้อยและข้าว

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

เรียบเรียงโดย : กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

